

Oglašati, pripisana itd.
isključivo i računaju se na temelju
običnog cjenika ili po dogovoru.

Nevrzi za predbržbu, oglašati, itd.
čiji su neuspuničom ili poloz-
nim poti, studenice u Beču
na administraciju ista u Puli.

Kod naručbe valja točno oz-
načiti ime, prezime i najbolju
poštlu predbržku.

Tko list na vremenu ne prima,
ako to je javni odgovarajući u
čitavom platu, sa koji se
ne plaća poštara, ako se iz-
vara napisa „Reklamacija“.

Cakovnog računa br. 617-249.
Telefon tiskare broj 38.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

© „Slogom rastu male stvari, a neologa sve pokvaru“. Naroda poslovica. ©

Odgovorni urednik i izdavač Jerko J. Mandić. — U nakladi tiskare Leginja i dr. prije J. Krmepetić i dr. u Puli. — Glavni surađnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocetta br. I, II, III).

Interpelacija

zastupnika dra. Ryha, Matka Mandića,
Spadara i drugova na njegovu preuzviš-
nost gospodina ministra trgovine glede po-
stupka parobrodarskoga društva austrijskog
Lloyd-a prema njegovim radnicima.

Prema vijestima, koje su podpisanim
stigle iz radničkih krugova, postupak Lloyd-
ove uprave prema njenim radnicima u
posljednje vrijeme razlog jo monogim i ve-
likim tužbama.

Tako se radnicima, osobito u odpre-
mnom odjelu, od nekoga vremena daju od-
govorne i težke službe, koje su dosada obavljali činovnici, doštočno drugi nadzorni
organi. Dok na taj način ovi posljednji
imaju manji teret i manju odgovornost,
čitava se odgovornost za tu, češće težku
službu napreduju radnicima. Ako se pak
potakne najmanja pogreška, koja se kod
takvih poslova desće ne da izbjegnuti,
kanze se dotični tobože krivi radnici od-
mah sa odpuštanjem. Tim postoji položaj
ovih radnika izvanredno nesiguran i pre-
karan, bez obzira na to, da oni ovom
praksom na milost i nemilost bivaju iz-
loženi svim hirima t. zv. odjeljnih vodja
(Partiechef) i drugih neposrednih pred-
stavljanja.

Nadaje se radnici tuže i na to, da
im se u slučaju bolesti odbija nadnica za
dane, kad su bolestni, premda mnogi od
njih pojmenice u već spomenutom odpre-
mnom odjelu imaju mjesecnu plaću i prem-
da im se prije takodjer u takovim slu-
čajevima izplaćivala čitava plaća.

Lloydova uprava takodjer u mnogim
slučajevima ne će, da plaće prinos za osi-
guranje u bolesti, koji joj je zakonom pro-
pisani, osobito ne će da taj prinos plaća
onim radnicima, koji nisu upisani u ko-
tarški bolnički blagajnu nego u bolničke
blagajne radničkih podpornih društva, koja
su ovoj izsednčena.

Lloydova uprava naravski znade vrlo
dobro, da mnogi radnici voljno biti osigura-
ni kod podpornih društava, to hoće iz-
rabiti tu priliku, dužnosti doprinosa, koja
joj je po zakonu propisana.

Ali najznačajnija je za postupak Lloyd-
ove uprave prema njenim radnicima od-
redba, koja je učinjena u najradnije vrijeme
glede takozvanih Lloydovih trgovackih stra-
žara. Kod spomenutog društva postoji u-
niformirani stražarski odio, koje sadnja
organizacija i sastavima ima od god. 1882.
takodje taj odio broj 84 stražara. Prema
predmetu, koje je na taj postoj, oni, koji
dovoljuju u njih, moraju 6 mjeseci služiti
za pokus i onda dobiju opazku kao des-
niljnost namješteneći. Veliki dio tih tak-
zvanih trgovackih stražara, već više
od 10 godina, pače jedan dio od njih mora-
ju u svoje vreme pristupiti mirovin-
skom fondu te je do dana danasnjega
plaćao planarinu.

2. ov. mj. rečeno je pak 84-rici stra-
žara od strane Lloydove uprave, da je
Lloydovo društvo pažnju nad svojom ro-
bom, brodovima i magazinima ugovorom
povjerilo privatnom poduzeću H. A. John-
senskom društvu za stražu i zavarivanje
da se uslijed toga raspusta odio trgovacke
straže; ali svaki stražar je sloboden, da

stupi u službu rečenogu poduzeća, koje se
je ugovorom obvezalo, da će primiti sve
strojare.

Svatko si može pomisliti upropas-
čnost stražara, koji su bez najmanjeg po-
voda i bez ikakvog obrazloženja izi dje-
ložnično dugogodisnjeg službovanja bili od-
pušteni i upućeni privatnom poduzeću,
koje im za budućnost ne može pružiti ni
njakovo garantije.

Ta odredba Lloydove uprave ne može
nikako biti u skladu sa interesima Lloyd-
ova društva, posto svakako valja više
členiti pažnju vlastitih disciplinarnih stra-
žara nego pažnju privatnoga društva, koje
ide samo za dobitkom. Osim toga valja
izlaknuti, da se negli odustup ne slaze za
odredbama čl. 14. instrukcije, koja su bile
izdane za stražarski odio, prema kojemu
je odredjen sestmijesredni odakz u korist
stražara.

Ali upravo nepravilna jo ta odredba
prema stražarima, koji sada iz poduzeća
službovanja bivaju izraženi privatnom po-
duzeću, koja navodno nije ništa drugo
nego slijalka jednog inozemnog društva,
te su ovi stražari postavljeni pred alter-
nativu, da ili ostanu bez kruha ili pak
stupi u službu, koja je svakako manje
sigurna.

Gore opisani postupak prema svojim
radnicima hode da Lloydova uprava o-
pravlja obzirna stednje. Ali taj izgovor
ne nafazi vjere u zauzimanju radničkim
krugovima, posto ovi dan u dan vlasničim
očima gledaju, kao Lloydova uprava za
više činovnika bez potrebe izdaje tiseće i
tiseće izdatke joj uvjet povisuje.

Zato oni sasvim glasno izjavljuju, da
to ne mogu odlučivati obzirni na stednju,
posto bi bilo sasvim čudnovato, da se si-
znašni radnicima od njihove jedne
nadnica oduzimaju nekoliko helera, a da
se povise plaće viših činovnika, koje su i
onako vrlo velike.

Austrijska država, koja je za Austrijski
Lloyd platila već toliko subvencija te će,
na temelju ugovora, što se ima doskora
sklopiti, morati plaćati nove i povisene
subvencije, time ne samo po ugovoru,
nego i u sasvim naravako pravo da
kontrolira radnike navedenoga društva
za to podpisani stavljaju ovaj

U p i t :

Da li u Vašoj preuzvišenosti poznate
gore opisane prilike i odredbe Lloydove
uprave i da li je Vaša preuzvišenost sklonia
da se zgodan način izbudi ukinute orisa-
nih nedostataka, posebice pak opoziv raz-
pusta stražarskoga odjela i ponovno na-
mještene svih odpuštenih stražara.

U Beču, 10. travnja 1908.

Interpelacija

zastupnika Matka Mandića i drugova na
njegovu preuzvišenost g. mislata finansija
glede postupka finansijsnog višeg nadzor-
ničstva u Kopru, u Istri prema slovenskom
jeziku.

Dne 8. o. mj. zast. Mandić podnio
je u hrvatskom parlamentu slijedeću interpe-
laciјu:

C. k. finansijsnog višeg nadzorničstva u
Kopru priobitelj jo slovenskoj občini Dolina

u Istri oglaš od 9. ožujka 1908. z. 2036
o javnom natjecaju za dopunjene novo
članove "čuvanja" duljana u mjestu
Bojuncu.

Taj se oglas sastoji od štampanoga for-
mulara, koji je razdižen u dva stupca,
a od tih je stupac sadržavajući slovenski
tekst bio svojevrsno otrgnut, dok je drugi
stupac, koji je na jednoj strani imao nje-
meki, a na drugoj talijanski tekst, obični
postan.

Taj postupak, koji se ne da kvalificirati,
da se naime slovenski tekst jednog slu-
žbenog obavljenja jednostavno odtrgne i
baci, izgleda kao bezobziran čin prezira
slovenskog zemaljskog jezika u Istri. Oglas
koji so jednoj slovenskoj občini javio sumo
u njemackom i talijanskom jeziku, jest
gruba povreda jezičnoga prava občine,
kojoj je službeni jezik slovenski, koja što
bi moralno valjda bila poznata rečenoj c.
k. oblasti.

Proti takovom postupku c. k. finan-
cijsnog višeg nadzorničstva u Kopru moraju
podpisani majstoričari prosjećavati, tim
više, što takvim povredama jezičnoga
prava sa strane jedne državne u Istri ne
opravduju očekivanje, da će konačno u
Istri početi poštivati prava slovenskog pu-
čanstva, koji se tisuč jekuza.

Za to pitamo vašu preuzvišenost:

„Da li je vaša preuzvišenost voljna, da
dade izraziti, kako bi se pronašao i kaz-
nio činovnik, koji je kriv radi prikazane
povrede jezičnih prava slovenskoga naroda,
i da odredi sve potrebno, kako se u buduću
ne bi dogadjale takove povrede?“

(Slijede podpisi).

se zahtijeva od učitelja javnih pučkih škola
iste kategorije, a iznimke može dozvoliti
ministar bogoslovija i nastave-a-sljećajevih,
gdje je nužna sposobnost drugim načinom
podpunoma dokazana, što se podnipošto
nemože reći ob onakomu absolventu učitelja
čije su namještene u istinu no kao
pomoćna sila, nego kao voditelj u učitelj-
na rečenoj pučkoj školi društva „Lega
nazionale“;

dovoljavaju si podpisani upraviti na
njegovu preuzvišenost gospodina ministra
bogoslovija i nastave slijedeći upit:

„Kako može Vaša Preuzvišenost, ob-
ziron na §. 10. državnoga školskoga za-
kona, opravdati dozvolu uzsljedilu odlukom
19. septembra 1907. br. 88547. za namje-
štene absolventa učiteljista u Roveretu
Ivana Ruconich-a kao predstojnika i uč-
itelja na privatnoj pučkoj školi društva
„Lega Nazionale“ u Čunskom; — i je li
Vaša Preuzvišenost sklona narediti shodna
eda se bez oklevanja udovolji jasnoj u-
stanovi zakona?“

(Slijede podpisi).

* * *

Ovakovu interpelaciju postavio je za-
stupnik Spinčić sa drugovima Mandićem i
Laginjom i drugih 19 zastupnika još 19.
decembra 1907. Posto nijesu imao odgovora
na nju, obnovio ju je dne 10. aprila te-
kuće godine.

Doba bi da c. k. austrijska vlada
već na nju odgovori: bud da dokaže da
je zakonito postupala, jer je inače na njoj
ljava da postupa nezakonito pače protu-
zakonito u svrhe odnarođivanja našega
naroda; bud da popravi svoju pogresku,
jer je inače bjeđodano da je u savezu, da
hotimice podupire društvo „Lega nazionale“
koju sa svoje strane podupire društvo
„Dante Alighieri“, težeći za potalijanjenjem
naših hrvatskih pokrajina.

Interpelacija

zastupnika prof. Spinčića i drugova na
c. k. vladi.

Pošto je jezik pučanstva okružja po-
staje južne željeznice Matulja-Opatija i Jur-
dani, kao i ciele velike mještane občine
Kastavke i sveg onoga predjela izključivo
hrvatski,

i pošto vodstvo c. k. priv. južne žel-
jeznicu neće nikako da zadovolji pose-
opravdanim i u zakonih utemeljenim že-
jam i zahtijevom onoga pučanstva, idućim
za tim da se na postaji Matulje-Opatija
postavi hrvatski napis, i da se u obliži re-
čenih postajah rabi hrvatske i slavon. ob-
jeve i t. d.

prisiljeni su podpisani upraviti na c.
k. vladi slijedeći upit:

Je li c. k. vlada voljna porabiti svoj
upliv u svrhu, da se već jednom udovolji
pravu i zakonu, te 1) na postaji južne žel-
jeznicice Matulje-Opatija postavi ovaj hrvat-
ski naziv, a 2) u postajama Matulje-Opa-
tija i Jurdani objavila oglase, opomene
i. d. u hrvatskom jeziku?

Beč 10. aprila 1908.

(Slijede podpisi.)

Pošto se navedena ustanova školskoga
i naukovnoga reda proteže samo na izra-
ženoj mjestu na javnih pučkih školama, a
ne na otvorenim se imajuće privatne škole,
kao što je ona u Čunskom, gdje u ostalom
u mjestu, u kojem se samo hrvatski go-
vor, može talijanska škola imati samo
odnarođujuće i tim sablažešive svrhe;
i posto po §. 10. državnoga školskoga

zakona predstojnici i učitelji privatnih

škola imaju dokazati onu sposobnost koju

Izborna reforma za Istru.

(Nastavak)

II. O pravu izvora i izborivosti.

§ 18. Imaju prava glasa u izbornom razredu realnog volepoljsjeda:

a) austrijski punoljetni obojeg spola građani, koji kao vlasnici nepokretnih dobara (zemalja i kuća) položeni u Markografiji Istri vezani su napravim previsljem Eraru godišnjim realnim porezom od najmanje 300 K, samo da u tom iznosu bude na naslov zemljarine uključen najmanje iznos od 100 K.

b) austrijski punoljetni obojeg spola građani, koji kao vlasnici poljskih dobara, moraju plaćati godišnje zemljarine najmanje 200 K, u koliko jedni i drugi nisu izuzeti ili izključeni od aktivnog prava glasa na temelju §§ 22. i 23. izbornog pokrajinskog pravilnika.

Imaju pravo glasa u ovom izbornom razredu i korporacije i društva, u koliko se za iste običniti uvjet plaćanja najmanjeg poreza predviđenog u točki a) odnosno b).

§ 14. Modju više suvlastnika nepokretnih dobara, koja daju pravo glasa, može birati samo onaj modju njima, čigov dio ili posebice ili zajedno sa dielovima suvlastnika koji ga uoblaštaju vršiti pravo glasa, predstavljaju više nego polovicu odnosnih nepokretnih dobara, ali u svim slučajima u koliko je iznos dužan u ime realnog poreza za zastupanje tih dielova dobara jednak ili viši najmanjem porezu, što se zahtjeva po § 13.

§ 15. Za ona nepokretna dobra, koja daju pravo glasa i koja su u posjedu kakve korporacije ili društva, izborne će se pravo vršiti sa strane one osobe, koja je na temelju obstojećih zakonskih ili družvenih pravila pozvana zastupati prema vanim korporacijama ili društvo.

Ako zastupstvu korporacije ili društva pripada više osoba, izborne će pravo vršiti ona među njima osoba, koju ostale u oblasti.

Državu, pokrajine i obdine, koje posjeduju nepokretna dobra, što davaju pravo glasa, ne pripada za taj njihov posjedovo pravo.

§ 16. Imaju pravo glasa u izbornom razredu gradića, varoši i obrtnih mjeseta naznačenih u § 3 svi oni članovi obdine, punoljetni, muških spola austrijski građani ne izuzeti ili izključeni od aktivnog prava glasa uslijed §§ 22. i 23. izbornog pokrajinskog pravilnika, koji po posebnim občinskim statutima ili po občem občinskom zakonom imaju pravo glasa u občinskom zastupstvu u jednoj od obdina, čijem svezu pripadaju porezne obdine ili mjestna, što sasme ili diegom sačinjavaju jedan izborni kotar, u koliko imaju prebivaliste u području odnosne porezne obdine ili unutar obsega odnosnog mjestu ili su inače članovi odnosne porezne obdine ili odnosnog mesta (§ 6. občinskog pravilnika izdanog zakonom 10. srpnja 1868. br. 18 L. P. Z. O.) ako su uključeni medju poreznike, koji upisani po visini iznosa njihovog godišnjeg izravnog poreza predstavljaju prvo dve trećine ukupno plaćanog poreza od poreznika odnosno mjestne obdine ili dijela iste, ili su uključeni u poreznike što predstavljaju zadnju trećinu u plaćaju izravnog poreza najmanje 8 kruna.

Gleda sastava dve trećine iznosa izravnog poreza i gleda sučlanova i suvlastnika vredne odredbe predzadnjeg poglavlja § 16.

Braćima naznačenim u prvom poglavju ovog paragrafa imaju se nadodati počastni članovi i pripadnici kao u predzadnjem paragrafu 16.

(Sledeći)

Pogled po Primorju.

Puljsko - rovinjski kotar:

Pula 28. IV. 1908.

Promet Istarske Posuđitelice u Puli za I. četvrt godine 1908. bio je:

Prihod K 666.432:47. Rashod 675.074:91 — ukupno K 1.341.507:38. — Uloženo bilo je: K 340.250:80. — Isplaćeno: K 328.661:57. — Zajmova dano zadrugarom: K 171.476:46. — Povraćenih: K 97.761:51. — Uloženo kod drugih zavoda K 115.039:48.

Za ustrojenje okružnog suda u Puli. Predsjednik c. k. okružnog suda u Rovinju obratio se je na upravno vijeće u Puli upitom, da li bi uprava grada Pule bila pripravljena sudjelovati i novčano kod gradnje c. k. okružnog suda u Puli. Upravno vijeće u Puli odgovorilo je, da načelno prihvata ponudu.

Za uređenje občinskih financa u Puli. Na zadnjoj sjednici upravnog vijeća u Puli zaključeno je, da će se sklopiti novi zajam od 52.000 K za popravak gradskog vijećnice i hrama božice Dlane. Radi uređenja (I) občinskih financa zaključeno je, da će se sklopiti sa zemaljskim kreditnim zadatom u Poreču novi zajam koji će se raspodjeliti putem amortizacije u 50 godina.

Kako se govori uvesti će se u našem gradu novd državno redarstvo već mjeseca jula o. g. Sav redarstveni zbor sa članovima brojiti će 200 osoba. Od redarstvenika odspasti će ih na Pulu 150, na Vodnjan 80, a ostali na Balo.

Govori se o skromu produženju tramvajsko pruge od kazališta do glavnog trga, a zatim po Medulinjskoj cesti do ženske

suvlastnike, uzima u obzir zajedno sa izravnim porezom, koji eventualno plaćaju za drugi naslov. Kad diešovi ne bi bili pobijeseni u poreznim poplaćima, drž će do protivnog dokaza, da su jednaki.

Braćima naznačenim u prvom poglavju ovog paragrafa moraju se nadodati počastni članovi ili oni pripadajući obdini, koji u smislu § 1. br. 2 občeg občinskog izbornog pravilnika imaju aktivno pravo glasa, bez obzira na plaćanje poreza, u koliko jedni i drugi imaju u obči oznake zahtjevane za ostale članove na početku prvog poglavja ovog paragrafa.

§ 17. Imaju pravo glasa u izbornom razredu poljskih obdina (§ 7.) svi oni občinski članovi muškog spola, punoljetni austrijski građani, no izuzeti ili izključeni iz aktivnog prava glasa po susjednijim §§ 22. i 23., i koji po občem občinskom zakonu imaju pravo glasa u občinsko zastupstvo odnosne obdine, u koliko imaju prebivaliste u području mještane obdine ili dijela mještane obdine (jedno ili više poreznih obdina, odnosno poreznih obdina), koja sasme ili diegom sačinjava izborni kotar ili su drugačije članovi odnosne mještane ili odnosnog dijela mještane obdine (§ 6. občinskog pravilnika izdanog zakonom 10. srpnja 1868. br. 18 L. P. Z. O.), ako su uključeni medju poreznike, koji upisani po visini iznosa njihovog godišnjeg izravnog poreza predstavljaju prvo dve trećine ukupno plaćanog poreza od poreznika odnosno mještane obdine ili dijela iste, ili su uključeni u poreznike što predstavljaju zadnju trećinu u plaćaju izravnog poreza najmanje 8 kruna.

Gleda sastava dve trećine iznosa izravnog poreza i gleda sučlanova i suvlastnika vredne odredbe predzadnjeg poglavlja § 16.

Braćima naznačenim u prvom poglavju ovog paragrafa imaju se nadodati počastni članovi i pripadnici kao u predzadnjem paragrafu 16.

(Sledeći)

Izbornici ne će dobiti posebnih ili osobnih poziva.

Štredd kod Buzota, 18. IV. 1908. Glavna godišnja skupština mještane područne sv. Cirila i Metoda obdržali će se u nedjelju dne 8. maja u kući Mati Crne u občini dnevnim red, a na koncu slijediti će ples uz sudjelovanje Sokolske glazbe iz Buzota.

Očekujemo mnogobrojni posjet članova i prijatelja.

Franina i Jurina.

Fr. Kako ste posali do Boloja?

Jur. Ma, da Van rečen istinu baš dobro, pomalo daključio ze starim Marićevom nanki nismo znali, da smo hodili.

Fr. A jul Van te povedao od votacijoni?

Jur. Ni baš pravo ne, zod su boji, da ako bi prisko na svitlo, ovi naši judi yanik se boje, da ne pride na svitlo, ja mislim da kada je jedna stvar istinita da su ni tribi nis strašiti.

Fr. Ma ste zegod doznavali?

Jur. Da, mi jo rekao, da on misli, da neto pod svijet, zat oni ki siđe na dvih kadeglah, znate oni ki su malo dužni onim va Cresu neće poć nikamo, a oni ki su čuda oni te poć volat za njih, a oni ki nisu dužni i ki zapođuju da svojim giavum oni ote poć volat za naš partit.

Fr. Ma da Van ni nikoga spominjal od onih ki te volat za onih va Cres?

Jur. Je bil potel govorit od Kačićevih, ma je posal nik i po putu i tako smo to pustili.

Fr. Ma znate bi bilo dobro znati za onih i staviti jih va foje neka judi znaju, kakov su to judi, ki delaju kunita svomu jožiku.

Jur. Ben pustite stat ja ču se ben poplat pak ēu Van znati povidat svih onih, makar su oni judi ki dobivaju plaću od guverna.

Fr. Tako Bog do vladjenja.

Koparski kotar:

Dolina, 18. IV. 1908.

Nasi listovi priobliće interpelaciju zast. Mandića i dr. o postupanju finans. višeg nadzorništva u Kopru proti našem narodu. Nu rekbi da mjeru nije puna. Ovdje je odjel finansijske straze bez ikakvog nadpis (prije pet šest godina imao podpuno nečitljiv nadpis samo u njemackom jeziku) tako da ljudi moraju tražiti i pitati na sve strane, gdje je taj odjel. Sada poslije 7 godine izvješen je novi nadpis — i gle, čuda, samo njenacki, kao da smo usred gornje Austrije! To jo jedna zasluga g. c. kr. finansijskog nadzavojnika dra. Premude. Nadpis glasi: „K. k. Finanz-Wach Abteilung“. Za koga je u Dolini taj nadpis. Vodja oješta zabilježio je nadpis 10. metara dalje od ceste. Boja bi bio učinko, da ga je zabilježio hodniku, jer i onako za ovaj naš puk nije. Zar ovako oblasti misle rješiti jezljivo planje u Istri?

Piran, 18. IV. 1908.

Občinski izbori Piranu obavili će se 25., 26., 27., 28., 29. i 30. aprila. Treće izboreći će na četiri puta i to: a) dne 25. izbornici iz soli Sv. Petar, Nova vas, Padona, Kaštel i Sandrija, te sv. Izbornici loga lika nastanjene izvan mještane obdine Piran; b) 26. izboreći će stanovnici porezne občine Piran, koji stanuju izvan grada; c) dne 27. članovnici grada Pirana od br. 1. do 500; d) dne 28. članovnici grada od br. 500 do 1002. Izbor će trajati na četiri dana od 9—12 sati i od 8—6 po podne.

Izbornici II tjela bratiti će se od dne 29. aprila od 9—12 i 3—5 sati. Izbornici I bratiti će dne 30. aprila od 9—12 sati.

Razne vesti.

Uskrsni blagdani.

Netom minali uskrsni blagdani proslavljeni su svuda kod našeg običajnom počinjenosti. Vireme bijelo neugodno, jer je većinom klišto u nedjelji i ponedjeljak, radi česa su izostalo razno zabave, i mnogobrojno urećeni izleti. Klišto nakvašena zamija očekuje božje sunce, pa da se bujno zagrijti usjevi, procvatiti voćko i prolijeti sumu.

Narodni darovi.

Gosp. M. Arčanin iz Krajevica poslao je na našo uređenštvo iznos od K 800 — sto ga je oporukom ostavio njegov pokojni surjak Ljudevit Sudčić c. k. lucki pristav u Krku, i to 200 K za Družbu sv. Cirila i Metoda a 100 K za Bratovštinsku hr. Judi u Kastvu.

Ugledali se i dragi u rodoljubni primjeri vrlog pokojnika, koji prenada nije raspolagao velikim svotama, ipak zo je klišom svotom sjedio narodne dužnosti.

Za prvu Istarsku izložbu.

Odbor za priredjivanje prve pokrajinske Istarske izložbe upoznuto je sa još nekoliko osoba. Sada je u odboru 20 lica. U nedjelju je taj odbor obdržavao prvu sjednicu, u manjоj dvorani tričanske burze. Predejednik je izvještio o koracima učinjenim, da se zainteresuju pozvana lica, i o

u najesljivom uspjehu postignutom. Razvila je navadi izljeće premoć talijanskog življa u kulturnom i ekonomnom pogledu. Ali ni sama člankopisac ne može da zateći duh vremena, koje to premoć danas ne prijedaje. — premda je i njihova mod prilično šepava pred zdravom silom čitavoga naroda — i uvijek, kako će se puštanju u najskoriji vremenski vreme još više nametnuti selima graditeljima, gdje se po samom priznanju talijanskog lista, okupila sva talijanska moć. „Hanibal ante portas!“ — više „Idea Italiana“ a s njom i glavno glasilo radikalne talijanske stranke u Trstu. Hrvati će da zaposeđuju sve, njihova „navala“ će da prepriča svu Istru. Dokazuje to i zadnji sporazum gledje izborne reforme netom glasovane u istarskom saboru, koja za Talijane glasi novi poraz, novi bol u priljeku vreći takovih boli, koje je talijanska stranka u zadnje vremena pretrpila.

Istarski a za njim tršćanski list nastavljaju dalje u ovom žalostnom tonu, u kojem ih ne čemo slediti. Hoćemo da iztaknemo glavni razlog koji je ovo bugarenje potaknulo.

„Užito hrvatski!“ poručuju ta dva radikalna talijanska lista svojoj mladeži. Hrvati razpolazu sa malo oružja, ali ta za uzvrat no pogriješio nikad. Tekako jedno oružje je poznavanje svoga i talijanskog jezika. Mladeži talijanski! Okani se sentimentalizmu, predrasuda, i odvazi se. Hrvatski se jezik uči u svim našim gimnazijama. Okoristi se tom prigodom... Domovinu to od tebe zahajeva... i t. d.

Bilježimo ovu poruku, koja je značajna za naše prilike i važna po najnovije dogodjaje.

Ali ti poruci mora da pobudi i našu mladež na učenje talijanskog jezika. Nije kud kašno. Mi živimo u nekoj zajednici s talijanima, te valja, da upoznamo temeljito sve njihove dobre i lože strane, poujapče njihov jezik. To vredi osobito za našu inteligenciju, koja aspirira na javnu službu u pokrajini, gdje je neobhodno potrebilo poznavanje obju zemaljskih jezika.

Glavna skupština „Dalmatinskog skupa“ u Trstu.

Odbor „D. Skupa“ šalje svojim članovom sledeći poziv:

P. n. gospodine!

Društveni odbor časti se pozvati Vas na redovitu glavnu skupštinu, u sredinu dne 22. aprila t. g. na 6th, sati večer.

Ako taj put ne dođe propisani broj članova, obdržavat će se skupština, bez obzira na broj prisutnih članova, u četvrtak dne 30. aprila t. g. u 6th, večer sa sljedećim dnevnim redom:

1. Prigodna rječ predejedatelja; 2. Izvešće tajnika; 3. Izvješće blagovnjaka; 4. Izvješće knjižničara; 5. Predlog odbora o potoci, što se ima izkazati razlužnim članovima; 6. Izbor novog odbora; 7. Evidencija. Odbor.

Osiguravajuća zadruga „Croatia“.

Dne 4. t. m. obdržala se u Zagrebu XXII. glavna skupština ovoga našeg osiguravajućeg društva. Drago nam je javiti, da društvo jako "lep" impreduje. U prošloj godini unio je na osigurni K 908.080-82, a isplatio se požarnih šteta K 854.270-98. Od početka ustanovljenja društva isplatio je skoro 3 milijuna kruna za štete požara i druge vrste osiguracije. Za upravne troškove iznos K 808.142-07. Od cijelog ostatka K 105.828-76 ide u smislu zakonskih ustanova 25.070-95 u pričuvu (rezervni fond) i odpis inventara te ostaje dati dobitak K 70.767-80. Od toga se stavi u mikrovinski zakladu K 12.022-65; u redovitu pričuvu K 52.499-07; 3280 u javne svrhe grada Zagreba i pokrajine u kojima zadruga radi, a bila je to krivnja, ponajviše od onih židovskih „svindlora“ agenta, manite se ih, i ne vjerujte im!

Svoje ogњiste brajko ljudi; Domovinu resi! Hranno radi, dan no gubi: U Am'riki josi! Vaš nezbaravni

I. S. Krasnar Amerikanac.

Talijansko svedučilišno pitanje.

U nedjelju 12. t. m. su talijanski daci nastojali u Trstu, obdržavali skupštinsku koju su jo bavila svedučilišnim pitanjem. Skupština je bila dosta burna.

Izvjesiteljstvom bio je djuk Flegar, koji je predložio rezoluciju da se pokudo dešati u proračunskom odboru, jer su pitanje postavili vlasti na diskrekciju a nisu (sto za

Obitlosti

Veletvrzac na Rici g. Ivan Majetić podario je za gradnju nove crkve „Sreću Isusovo“ u Zametu 100 K. da posastiti usponu svoga nedavno preminulog brata Josipa. Silelli i drugi njegov plemenički primjer!

Električna željeznična Rieka-Volosko.

Iz Rieke piše, da će se do malo predložiti gradskom zastupstvu dražbenu ponudu za gradnju električne željeznicu do Voloskog, odnosno do prvo blžnjega postaja postojeće željeznicu Matulje-Volosko.

Pravica je pobjedila. Živio Mahnić!

Poznata je ostra borba biskupa Mahnića protiv svim školskim oblastima, počevši od mjestnog školskog vjeća u M. Lošinju do ministarstva nauka u Beču, radi poducavanja vjeroupravu u hrvatskom jeziku na talijanskim prvim školama u Cresu, Nerezinjama, Štetom Jakovu, Čutiskom i Unjima.

Priuspostovali smo crnim onim prizorima kad je svjetovna oblast koncem g. 1906. silom pomoći redara, izbjegala iz škole vjeroupravu, jer se je ovaj pokoravao samo biskupskom načinu.

Pravica je ipak pobjedila. Školske su oblasti uvidile pogrešni svoj put te svedenik opeta pobjedonošno ulazi u talijansku školu da podučaje vjeroupravu u hrvatskom jeziku.

Živio Mahnić!

Profesor Miljetić u dvorskoj knjižnici u Beču. Nas zamiljak i osobili poznavatelj našeg staroslavenskog jezika, profesor na gimnaziji u Varaždinu g. Ivan Miljetić boravio je više dana u Beču, gdje je u dvorskoj knjižnici iztraživalo stare listine i knjige, tičuće se naše glagoljice. Njegov trud urodio je bogatim plodom, jer je nasao mnogo važnih i ranih podataka o našoj starini. Osobito mnogo podataka sakupio je o glagoljici iz Istre, napose iz Barma, u pazinskoj občini. Svoje znanstveno izražavanje priobolio je na učenjak u „Radu“ jugoslavenske akademije u Zagrebu. On kani — kako nam je i sam kazao — poslijje uskrahlj biagdano u srednju Istru, da na licu mjeseta pokupi posljednje ostanke te naše našodine svetinje. Stalni snuo, da će ga naši prijatelji svude otvorenim rukama dočekati i da će mu poći na ruku u tom narodnom i znanstvenom poduzeću.

Glas iz Amerike.

Bratio Istrani! nepustite se zavajdati od lažljivih agenata. Sto se uvukli u vaše gradove, budući da Vas se laži kupuju, puneci svoj žep, a vas stavljaju na velike troškove izseljavanja. Kada ste stignute u tuđu zemlju, vjerujte mi, obješte vas na prava vješala! Sto Vam oni obećaju da da teće u Americi sliči — o onome ovdje, nije ni govor, ali slijedno medju drugo narode! i nepoznate jezike, morate se primiti najtežeg i najprijetljivog kao i velcopasnog posla. Koliki su se opet vratili u stari kraj, koji bježio sammom odgovoljiv „kušat sreću“. Proradunato kolika li stota stiga one obitelji, pa njeke sto su i uzejmilo novac za sinove odpraviti u svijet, pa su opet morale uzajmiti za platići povratak u stari kraj, a bila je to krivnja, ponajviše od onih židovskih „svindlora“ agenta, manite se ih, i ne vjerujte im!

Svoje ognjiste brajko ljudi; Domovinu resi!

Hranno radi, dan no gubi: U Am'riki josi!

Vaš nezbaravni

I. S. Krasnar Amerikanac.

Talijansko svedučilišno pitanje.

U nedjelju 12. t. m. su talijanski daci nastojali u Trstu, obdržavali skupštinsku koju su jo bavila svedučilišnim pitanjem. Skupština je bila dosta burna.

Izvjesiteljstvom bio je djuk Flegar, koji je predložio rezoluciju da se pokudo dešati u proračunskom odboru, jer su pitanje

njih znaci izdaju) naglašili načelo „Treći ni nista“.

Branič je socijalističke zastupnike djak Levi, koji je predložio drugu rezoluciju, kojom se dava glas povjerenje zastupnicima u Beču. — Razvila se polemika, nakon koje glasovana je i prihvaćene prva rezolucija sa svim glasovima, manje 3 socijalistička.

Področje u Lurd.

One godine spremila se prvo hrvatsko področje u Lurd. Predsjednik je biskup krčki dr. A. Mahnić, a organizator otac Beroardin Škrivanić provincijski kap. Odlazak bi se u Rieku imao slijediti na ro koloča, pa bi se preko Mistaka, Milana, Genove, Marsilje stiglo u Lurd na 14. koloča. Povratak na Rieku 22. koloča. Za putni trošak, stanovanje i hrana ovo su ciene: I. razred K 450, II. raz. K 350, III. raz. K. 250. Upisuje se kod uredništva »Naše Gospo Lurd“ (samostan kapucina) na Rieci. Upisivanje i prijavljivanje traje do 15. srpnja. Svaki koji želi hodočaštit, dužan je poslati, netom se prijava i 15 K, da se pokriju troškovi.

Biskupska konferencija.

U Parizu se obdržavala dva dana biskupska konferencija svih francuskih biskupa, koja se pobudom sv. Stolice bavila pitanjem ustrojenja društva za međusobnu uzajamnu potporu svećenicima. Konferencija je velikom većinom zatlijula, da se imade osnovati tako društvo, koje će moralno podupirati francusko svećenstvo, a utreba li, i materijalno.

Što stoji put američke mornarice.

Odakle je pred Božić američka ratna mornarica ostavila Hampton Road i upravila svoj put u San Francisko oko Južne Amerike, prevallili je 18.000 morskih milja. Sad ju diši tek 1000 milja od ciljevne zone. Sada je osnova proširena putovanjem na Havaj i Filipine, a put produljen za 6000 morskih milja. Onda će se mornarica skrenuti na čas u Japan i Kitaj i u Australiju, da se onda Suezkim kanalom vrati na istočnu obalu Amerike. Prema tome put, koji ona ima provaliti, iznosi 48.000 morskih milja. Mornarica sastoji, kako je poznato, od 16 ratnih brodova i šest razarača torpeda, a momčad broji 12.861 ljudi. Brodovi reprezentiraju vrijednost od 400 milijuna maraka. Put do San Franciska stoji, što se tek ugrijenog potroška itice, 1.200.000 maraka. Ugrijena će se potrošiti za čitavog puta za 8 milijuna maraka. Cijavi put stajati će 20 minuta.

Ferrero o Tresiću.

Poznati talijanski sociolog i moderni historičar Guglielmo Ferrero, pisac u pariskom „Figaro“ o Racinu i rimskoj historiji, spominje i Tresić. Taj stavač doslovce glasi: „Jedan hrvatski zastupnik na austrijskom parlamentu u Beču, g. Tresić-Pavlić, pokušao je da prikaže u trilogiji pad rimske Republike. Kažu mi da je komad izvanredno uspio u Petrogradu. Ja sam pročitao dva djela „Flavia Republicae“ i „Ciceronova progonstvo“ u manuskriptom prevedu, te sam našao u tim dramama znamenito (remarkable) poznavanje historije spojeno sa vrlo snažnim (tres fort) dramatskim talentom“.

Cestitamo dru. Tresiću, što je doživio ovakovo priznanje, od načelnjaka svjetskog glasa a u listu, koji u Europi uživa najveći ugled. Donajemo, da će idućeg mjeseca biti premiéra „Ciceronovog progonstva“ na zagrebačkoj pozornici.

Obitočka statistika Francezka.

Po službenim statističkim podatcima ustanovljeno je, da u Francuzkoj imade 11.350.000 obitelji. Od ovih nema 1.840.710 u običoj djeci, 2.900.171 imade po jedno djece, a 2.361.978 imade po dvojno djece. Obitelji, koje bi bile bogate sa djecom, Francezka gotovo i ne poznaju. Samo 2630 obitelji imade po desetero djece, 1487 po triнаest, 249 po petnaest, 84 po sedamnaest, 11 po dvanaest, a 46 po osamnaest.

Američki željezničari bez službe.
Od 1. siječnja pa do danas otpušteno je preko 500.000 željezničkih namještjnika, a od 1. travnja biti će otpuštena jedna trećina cijelog osoblja. Taj sili avijet skapava od gladi i bijede, a ipak vidimo bezbroj agenata, koji čekaju na našo ljudi, da ih otpremo u tu neštrenu Ameriku.

Br. 13.

OGLAS.

Kojim se na opće znanje daje, da će dne 30. travnja 1908. biti držana usmena javna dražba u općinskom uredu u Buzetu u «Narodnom Domu» od 9 ure do podne gledje gradnje komada ceste i mosta preko rijeke pod Buzetom uz isklijenu cijenu Kruna 18.000, i komada cesto kod Jurčići uz isklijenu cijenu Kruna 2.000.

Nudioći imadu položiti prije dražbe valuum od 10% od isklijene cijene. Rudnja će biti izravnata najboljemu nudioču.

Nacrti i troškovnici mogu se uvidjeti u općinskom uredu za vreme uredovni sati.

Cestovni Odbor

Buzet, 16. travnja 1908.

Predsjednik:
F. FLEGO v. r.

Narodnom občinstvu preporuča svoju bogato snabdijevenu robnu trgovinu

Marko Zović

krojački majstor

PAZIN — Narodni dom.

Naručbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

Pazite na djecu!

Kad su vam ranjava ili imadu krasite osip, crvenilo na koži ili bud kakve nečistoće na tijelu, upotrijebite izvrstanu mast zakonom zaštićenu iz Ljekarne Pečić sada dr. B. Vouk — Zagreb. Djeleže nojuspjesciće kod svake vrsti rana (rezotine, ogrevine, opekljene itd.), kod prekomjernog znojenja nogu u tijela te nebi smjela ni jedna kuća biti bez glasovite

masti za djecu.

Cuvajte se patvorina!

Cijena kutiji K — 80.

Dobiva se u svim ljekarnama.

Glavno skladiste:

Ljekarna PEČIĆ sada dr. B. Vouk
ZAGREB.

PEČATE

Iz GUME izrađuje
tiskara

Laginja i dr.

Via Giulia 1. — Pula — Via Giulia 1.

○ ○ JEFTINO I BRZO. ○ ○

CEDULJICE

sv. ispovjed i pričest

izrađuju

NARODNA TISKARA

LAGINJA i dr. — PULA

Via Giulia, 1.

○ ○ JEFTINO I BRZO. ○ ○

Želite li

da vam posjeti moj ilustrirani cjenik sa preko 100 slika.

Osiguracija (garan-

cija) za više godina.

Svaku neostecenu-

stvar primam natrag

a novac povrćem.

Zopna remontoir ura od nikela for.	1.55
Amerik. zlata double ura	5.—
Kuhinjski sat	1.20
Budilica sat	1.20
Budilica u noći svjetleća	1.50
Budilica sa dva zvonačka	1.75

Mih. Horovitz,
Krakov, Dietlgasse 57/45.

JEFTINO ČESKO PERJE

za krevete

5 kg. novo članice K 960, bela K 12—
bile puhnjice članice, 18— " 24—
kao sileg biele puh—
Ulice članice " 30— " 36—
razlažiće se franko ponzećem.
Zamjenjuje se u prima natrag uz naknadu
tovar. trošek.
Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
posta PILSEN, Česka.

Želudčane kapljice

prije zvane i poznate pod imenom

MARKOVE KAPLJICE

strođivo proti slabosti želudca, imenito proti pojmanju taka za jelo, proti grazu i grivčinu u želudcu i trbuhi, proti nadutosti od vjetra, proti kroglovičastom i preobijugom folja podupriva naravnu probavu. I tucket 4 K, 5 tucket 12 K, to tucket 22 K, franko postavljeno na svaku postu.

III 33 K

Molim izvolite mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nujno trebaju pošto na meni upravo čudovito. Bodo Pazić, Kaštel stariji.
Molim poslati mi jedan lucat kapljica pošto sam uvjeren već kod prijašnjih naručita da očitovo izvratio, to èu svakom zgodom iste molim prijeljima preporučiti. — Ovakvih dopla, koje ne mogu sve ovjde navesti imadem još mnogo, te stoje svakoma na uvid. Ove kapljice prispajaju samo Gradsko Ljekarni u Zagrebu, pak zato traga kod naručiva pisati točno na adresu:

Gradska Ljekarna Zagreb,
polog trga sv. Marka 20.

Prva slavenska tvornica ura za tornjeve

Franjo Moravus,

BRNO. Nova ulica 25. MORAVSKA.

tvori i razlaže
ura za crkvene zvonike,
dvorce, škole, tvornice,
— vježnice, ljetnikovce —
namo u Izvrsnoj izradi vrlo
jedinstvo.

Cijene nadzorne ure,
Cijeni dađu se na zahtjev badava.
Najviše odlikovanje za Izvrsne proizvode.
IZVOZ.

U interesu vinogradara!

Upozorju se gospodarske zadruge, posjednike i trgovce da je glavno skladite za prodaju u Primorju poznatog

Sumpora specijaliteta Albani kod Pesaro

vlastništvo

Sumpornih ruda Trezza-Albani-Romagna

povjereni likitljivo tvrdki

Paolo Rocco e Nipoti Trst i Rovinj

Za cijeno i obavjesti обратити se jedino navedenoj tvrdci ili njezinim opunovlašnicima u Poreču gospodinu Egidio Rocco, a u Rovinju gospodinu Antonio Blondi.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

Prima zadruge, koji uplađuju zadružnih članova jedan ili više po kraju so.

Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije član to plaća od istoga 4%.

Vrada na štednju naložene iznose do 1000 K bez predhodnog odkaza, a iznose od 1000 K ako se nije kod naloženja suglasno uslužno vedti ili manji rok za otkaz, ne otkaz od 8 dana.

Zajmove (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku i sudušnicu na garantiju.

Uredovni sati svaki dan od 9—10 sati prije podne 15—6 sati posle podne; u nedjelju i blagdanu zatvoreno.

Družstvena pisarna i blagajna nalazi se u vlasništvu Carrara vlasnika kuda (Narodni Dom) prvi pod dosno, gdje se dobivaju potbitne informacije.

Ravnateljstvo.

Dvstrukki elektro-magnetički

KRIŽ ili ZVIEZDA

R. B. broj 86967.

Telefon br. 45—22.

jelektričnim načelima sastavljeni stroj, koji kod uloga, raume, astme (takođe disanje), nešparavanja, zuge u uhu, neurgleždu, glavobolje (migraine) kučanje srca, zubobolje, muševne sihote, studen ruku i nogu, padavice (epilepsi), močkarenje, nevjnosti, nevesitije, napuhnutosti, držanja na tlu, influencije skopane sa bolodu hrta, bilješa (malokrvnosti), želudčne grube, beztečnost, ležište, punokrvnosti, svilni udah, prćeva, hronične, hronične grube, marmoroids, kao i kod asevdice slabosti itd. elastični kao nemaknivivo sredstvo, poslo elektro-magnetički stroj čiji život je 10 godina, a bolesti u roku od 45 dana, dobivaju novac na ulogu.

Upozorjeno osobito p. obilježtu na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinom, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj, kao i u Austro-Ugarskoj, dokim moj elektro-magnetički križ ili zvezda R. B. broj 86967 oslobodi se svaki i uliza vanrednu depadnost perati svoje Izvrstne Lječivosti.

MALI STROJ STOJI 6 K. Radili su mogu samo djeca, iako slabе gospodje.

VELIKI STROJ STOJI 8 K. Radbi se kod ostarijih 30 godina, kroničnih bolesti.

Dopisivanje i naručne obavljaju se i u hrvatskim župama. Pouzdanim ili se novac unapred posluje, razabilo je glavna prodavljena za tuničezmativo.

ALBERT MÜLLER,

Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadax-ulica br. 84.

Utemeljena god. 1894. NARODNA TISKARA Utemeljena god. 1894.

LAGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1.

Preporuča se općenitvu svoju tiskaru, knjigovežnicu, papirnicu i tvornicu pečata.

U papirnici mogu se dobiti slijedeći:

Molitvenici:

Pomolimo se. Uvezan u veoma finu kožu po K 7/60.
Pobohni ženčnik. Uvezan u mehku crnu kožu po K 1:80.
Pobohni mornar. Uvezan u tvrde kožice po K — 80 i 1—.

Našom nakladom izšlo su slijedeće knjige: Ob uljnadnom i pristojnom ponasanju po K — 40.
Putovanje N. V. B. „Marije Terezije“ na Malo Antille i Kubu. Pjesma. K — 40.

Hijeb nebeski. Uvezan u baršunastu crnu kožu sa zlatorenzem po K 8:80.
Slava Bogu a misi Juhom. Uvezan u finu kožu po K 4—.

Vrijes bogoljubnosti. Uvezan u finu tvrdu kožicu po K 2:40 i 4—.
Knjižica nedjelne načrte (u hrvatskom, njemackom ili talijanskom jeziku) K — 60.
Komisionalne knjizice, K — 80.